

Gejza Dezorz: DOZVEDELA SOM SA, ŽE ŽIJEŠ

Adaptácia komiksu Sone Balážovej a Dávida Marcina podľa románu Olivera Rácza
(Komiks vydalo vydavateľstvo ej publishing)

Bábkové divadlo Košického kraja uvádza silný príbeh lásky a odvahy z vojnových Košíc – premiéra bude zároveň spojená s prezentáciou dokončenej modernizácie technického vybavenia sály Jorik.

232. premiéra | 20. február 2026 | Divadelná sezóna 2025/2026

Bábková inscenácia *Dozvedela som sa, že žiješ* rozpráva skutočný príbeh „zakázanej lásky“ medzi židovskou dievčinou Juditou a vojacom maďarskej armády Tivadarom Hernádim. Dej sa odohráva počas druhej svetovej vojny v Košiciach, s presahom do Budapešti – v čase, keď sa z bežného života stáva boj o prežitie a rozhodnutia preverujú charakter. Mlčanie, priznanie sa a strach sa dostávajú do ostrého konfliktu s odvahou, ľudskosťou a zodpovednosťou.

Predlohou inscenácie je komiks, ktorý vznikol podľa románu košického rodáka Olivera Rácza (1918 – 1997) – spisovateľa, prekladateľa a pedagóga. Počas druhej svetovej vojny pomohol viacerým košickým Židom vráťane svojej budúcej manželky. Za záchranu ľudských životov mu bol udelený titul Spravodlivý medzi národmi, in memoriam (rozhodnutie 2019; odovzdanie na Slovensku 2022).

Tvorcovia prenášajú komiksový materiál do javiskového rozprávania, v ktorom sa minulosť stretáva so súčasnosťou: rámec dnešnej komunikácie mladých ľudí otvára príbeh tak, aby sa historické udalosti nestali vzdialenou „učebnicou“, ale osobnou a naliehavou skúsenosťou. Inscenácia využíva prvky live puppet cinema – prepojenie hereckej akcie, bábok, kamery a projekcií, vďaka ktorému sa dej doslova skladá pred divákmi. Tento spôsob rozprávania umožňuje pracovať s detailom, emóciou aj kontrastom medzi prítomnosťou a spomienkou.

Zámerom inscenácie je citlivo a zrozumiteľne pomenovať hrôzy vojny a mechanizmy nenávisti, no zároveň posilniť vieru v občiansku slobodu a ľudskosť: pripomenúť, že aj uprostred teroru existujú činy, ktoré majú zmysel – a že odmietnutie extrémizmu, tolerancia a odvaha sú vždy aktuálne. K inscenácii divadlo pripravuje aj diskusie a sprievodné vzdelávacie aktivity pre študentov a verejnosť.

„Inscenácia Dozvedela som sa, že žiješ je mojou druhou inscenáciou s tematikou holokaustu a treťou, ktorá sa vracia k druhej svetovej vojne. Nadväzuje na projekt Pressburger Fight Club, venovaný osudom prešporského rodáka Imiho Lichtenfelda, ako aj na bábkovú inscenáciu Dukla, údolie smrti, ktorá sa dotýkala dehumanizácie, netolerancie, bezohľadného zabíjania a krutosti. Nová inscenácia v štýle live puppet cinema, určená mladým dospelým, je mojím ďalším umeleckým príspevkom k rozprávaniu o krutosti druhej svetovej vojny. O to silnejší je pre mňa tento projekt, že ako rodák z Košíc môžem sprostredkovať príbeh humanistu Olivera Rácza – príbeh lásky k žene, k ľuďom a odvahy postaviť sa zlu. Som presvedčený, že aj dnes je nevyhnutné tieto bolestivé príbehy rozprávať ďalej, a o to viac si vážim odvalu Bábkového divadla Košického kraja vstúpiť do scénického a formálneho experimentu a oživiť na scéne Jorik hlboký príbeh lásky, odvahy a humanizmu,“ uvádza autor adaptácie a režisér inscenácie Gejza Dezorz.

„Pre mňa je najdôležitejšie, že naša inscenácia zachytáva príbeh o tom, ako sa človek rozhoduje v šedej zóne – lebo práve tam sa láme charakter. Chceli sme, aby diváci nemali pocit, že sa pozerajú na „dejiny“ alebo na hrdinstvo z učebnice, ale aby sledovali niečo, čo sa ich bytostne týka aj dnes: ako ľahko sa strach premení na každodenný režim, ako rýchlo sa z mlčania stane spoločenská dohoda a ako nenápadne sa človek začne vzdávať vlastnej tváre – až kým sa raz nepristihne pri otázke, či ešte vôbec zostal človekom,“ hovorí umelecký šéf Bábkového divadla Košického kraja a zároveň dramaturg inscenácie Lukáš Kopas.

Košický samosprávny kraj podporil vznik inscenácie sumou takmer 19 000 eur.

Premiéra je príležitosťou predstaviť dokončenú modernizáciu sály Jorik.

Premiéra bábkovej inscenácie *Dozvedela som sa, že žiješ* bude zároveň príležitosťou priblížiť verejnosti dokončenie modernizácie technického vybavenia sály Jorik, predovšetkým obmenu zvukového a svetelného parku. Ide o krok, ktorý rozširuje inscenačné možnosti, zvyšuje komfort tvorcov aj divákov a posilňuje podmienky pre prácu s mladým publikom a pre tituly, ktoré s ním dokážu viesť otvorený, súčasný dialóg. Samostatnú tlačovú správu k ukončeniu modernizácie a jej detailom divadlo zverejní osobitne.

„Inscenácia *Dozvedela som sa, že žiješ* je pre nás výnimočná tým, že rozpráva veľký príbeh cez osobnú skúsenosť – a práve to je cesta, ako sa dnešným mladým ľuďom dá hovoriť o vojne, nenávisti aj odvahe bez moralizovania. Zároveň premiérou verejnosti predstavíme výsledok modernizácie technického vybavenia sály Jorik. Divák si totiž často všimne najmä emóciu a atmosféru, no za nimi musí stáť spoľahlivý zvuk a svetlo. Keď tieto veci fungujú, tvorcovia môžu byť presnejší – a divák dostane intenzívnejší zážitok,“ uvádza riaditeľka Bábkového divadla Košického kraja Lenka Papugová.

Premiéra: piatok 20. februára 2026 o 19:00

Miesto: Scéna Jorik, Tajovského 4, Košice

Inscenácia je určená pre mládež a dospelých (11+).

Adaptácia a réžia: Gejza Dezorz

Dramaturgia: Lukáš Kopas

Scénografia: Von Dubravay

Hudba: Martin Hasák

Projekcie: Gejza Dezorz

Asistent réžie: Peter Creek Orgován

Asistentka dramaturgie: Juliána Berezňaninová

Účinkujú

Kristián Michal Hnát, Slávka Krivánek, Jana Štafurová, Lukáš Takáč, Jana Bartošová, Miroslav Kolbašský

Lukáš Kopas

umelecký šéf BDKK

lukas.kopas@bdkk.sk